

”Språk, medvetande och icke-materiell verklighet. Atestiska perspektiv.”
Samtal mellan professorerna Ingvar Johansson, Åsa Wikforss och Ulf
Danielsson. Kalmar Stadsbibliotek måndagen den 19 oktober 2015 kl 18.

Introduktion

Frågan om medvetandets existens och natur är en av den samtida filosofins och vetenskapens mest spännande frågor. Det är jungfruelig mark där även experterna har väldigt olika uppfattningar.

Vad är skillnaden mellan djurets medvetande, t.ex. hundens, och människans. Är självmedvetande, humor, musicerande, språk unikt mänskligt? Är förmågan att uppfatta dissonanser och utifrån det börja undra och formulera frågor något som bara finns i människans värld? Är vårt medvetande om att vi fötts, att vi har förfäder sedan historiens gryning – och att vi kommer att dö unikt mänskligt?

En bok har inget medvetande. Samtidigt tillhör det de banala sanningarna att en viktig bok, en liten klump död materia med en massa konstiga krumelurer, ibland kan påverka våra medvetanden och våra liv på djupgående sätt. Vad är en text visavi frågan om medvetandets natur? Är det som bärs av texten en icke-materiell verklighet vars existens på ett högst påtagligt sätt kan påverka våra liv? Såväl via romaner som vetenskapliga texter.

Vi är medvetna om att vi kommer att dö. Vi är medvetna om våra kroppars skörhet och att vi och våra närmaste närsomhelst kan drabbas såväl av olyckor som plågsamma och dödliga sjukdomar. Vi är medvetna om vi kan drabbas av svek och att vi kan bli utestängda från viktiga gemenskaper. Vi är medvetna om att min smärta i kropp eller själ inte fullt ut kan förstås och delas av andra. Detta är exempel på existensvillkor som har det självreflekterande medvetandet som grund. Som människor måste vi förhålla oss till dessa på ett eller annat sätt och så har det varit sedan historiens gryning. Genom att blunda, tillrättalägga som ofta varit religionernas koncept eller acceptera fullt ut. I vår tid har det tillkommit att vi är medvetna om att jordens kosmiska livslängd är begränsad och att vi kan förstöra livsbetingelserna på jorden.

Är medvetande och självmedvetande kvalitativt åtskiljda? Att medvetandet har livet som grundförutsättning är givet från ett ateistiskt paradigm. Om man håller isär kan man på samma sätt säga att självmedvetandet självklart har medvetandet som en nödvändig grund. Har självmedvetandet några unika kvaliteter visavi medvetandet? Missar man något viktigt om man sätter likhetstecken mellan medvetande och självmedvetande?

Vi kan som ett faktum konstatera att människans medvetande och tankeförmåga kombinerat med händernas finmotorik har resulterat i verktyg, konstverk, texter, film, cdskivor, datorer, hus, bilar och matematiska formler. Det har också resulterat i specialredskap i form av teleskop, mikroskop, gigantiska partikelacceleratorer mm för att utforska mikro- och makrokosmos. Med sofistikerade redskap har vi fått alltmer kunskap om kosmos och livet och därmed också för grundbetingelserna för såväl livet som vår mänskliga existens. Samtidigt har denna utveckling, som med kosmiska mått mätt har skett inom en mikroskopiskt kort tidsrymd, resulterat i en teknisk utveckling och en industriell produktion där vår påverkan på vår livsmiljö håller på att bli ett akut hot mot jordens ekologiska balans och den moderna globala civilisationens överlevnad.

Och sist detta märkliga med det mänskliga självmedvetandet, att vi, som små skärvor av kosmos, kan fundera över varför jag, vi och allt finns – och hur det ska gå med allting.

Vi ser fram emot ett spännande samtal mellan tre mycket kompetenta personer kring rubrikfrågan ”Språk, medvetande och icke-materiell verklighet. Ateistiska perspektiv”. Några definitiva svar förväntar vi oss inte. Men i bästa fall kan samtalet bidra med skärvor som ökar tankerymden och som i sin tur i någon liten mån kan bidra till såväl livsmod som handlingsmod i den ovissa kosmiska resa vi alla deltar i.

Carl Gustaf Olofsson
moderator